

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancta Communitas, In Paupertate religiosa inviolata

Wissingh, Anton

Coloniae Agrippinae, 1699

Cap. XII. Superiores exactè satisfaciant officio, pro observantia vitæ
communis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49611](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49611)

CAPUT XII.

Plurimum refert ad vitæ regularis communitatem exactè conservandam, si Superiores studeant exactè suo officio in omnibus satisfacere.

NB. *Curandum est autem, ut ille, cui Rectoris officium imponitur, magni sit exempli, magne edificationis, magne etiam mortificationis in omnibus pravis inclinationibus, & in obedientia præcipuè ac humilitate probatus; qui donum discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui severitatem suo tempore & loco cum benignitate miscere noverit; qui sollicitus, qui patiens laborum, qui etiã in literis eruditus sit; & demum ejusmodi, cui confidere Superiores possint. Rectoris officium erit, imprimis oratione ac sanctis desideriis totum Collegium velut humeris suis sustinere: deinde curare, ut Constitutiones observentur; omnibus collegialibus cum omni sollicitudine invigilare, eosdemque ab iis quæ nocere possint domo & foris, defendere, tum prævenièdo, tum etiam, si quid mali audierit, remedium adhibendo, ut ad singulorum & universale bonum convenit --- firmitatem eorum conservando -- eos, qui officia gerunt domestica, prudenter constituendo; & quomodo sui fungantur officiis, considerando &c. p. 4. Constit. Societ. Jesu c. 10.*

I. *Qualiter Superiores seu animarum Pastores ritè officio suo fungi, & obligationi suæ satisfacere debeant, in serm. Domin. 2dæ post Pascha doctrinaliter demonstrat Joannes Taulerius clarissimus & illuminatus Theologus S. Theolog. Doctor*

Doctor ex celeberrimo Ordine Prædicatorum: aitque illos id tunc perfectiùs facturos, si magis exemplum Salvatoris summiq[ue] Pastoris Jesu Christi imitari fuerint conati. Proinde excludit meritò & omnino rejicit illos tamquam ineptos & indignos, qui seip[s]os huic periculosissimo officio ingerunt, vel etiã qui vocati ad illud, aliud sectantur, quærunt, & intendunt, quàm purè Dei gloriam, & animarum salutem. Tales enim omnes mercenarii sunt, & in mille versantur periculis. Qui si exploratum haberent, quantus tremor, quanta eos invadet angustia, cum districto judici de qualibet anima, & de causis ac negotiis omnibus sibi commissis rationem sunt reddituri, tabescerent fortasse præ dolore corda ipsorum, & plangerent se noctuque diuque. *h. i. Pergit.*

II. Illi verò, quibus absque eorum sollicitatione ex ordinatione divina (*Omnis enim potestas à D. Deo est, Rom. 13*) tale aliquod officium impositum est, tales se animo benigno ac voluntario exhibere curabunt, ut neque divino honori aliqua per eos injuria fiat, neque ipsi notabiliter deordinentur, & à justitia exorbitent, neque oves demum illis commissæ in aliquo negligentur. Hoc autem, ut dixi, ex animo spontè atque libenter facere debent. Qui enim immoderatiùs subire recusant quod obedientia injungit, molestissimam & gravem sibi reddunt vitam suam; parvum namque opus si animo involuntario fiat, plus gravabit, quàm multa ac magna spontè alacriterque peracta. Interim tamen *laudabile est, nolentem ad officia pertrahi.* Et impendiò prodest, multa in eis adversa

sustinere; & ubi auxilium simul & consilium quaerendum esset, non nisi dolorem & perplexitatem reportare, vel etiam repulsam pati; & ubi obedientia praestanda foret, rebelles atque contrarios subditos experiri. *h. i.*

III. *Describit onus Praelatorum.* Et revera hac tempestate praesse aliis, & certis ejusmodi officiis fungi, modo iidem dignè velis satisfacere, non ad otium, sed ad negotium immensum vocari est, immo *grandis cruciatus est, & crux pene intolerabilis.* Attamen hanc ipsam crucem, quicumque vocatur à Deo ad eam, in suos recipiet humeros illius amore ac contemplatione, qui propter homines miserabilem olim crucem sustulit, & Patri suo ad mortem usque obediens fuit: animoq; demisso cum perfecta & humili sui resignatione Deo se dedit, subjicietque ad perferendum onus istud, quamdiu aliis placuerit, quibus promptam debet obedientiam: nec aliquod ex sua ineptitudine ac impossibilitate velamen excusationis adducet. Dum enim id quod faciendum est, quantum ipsi constat, meliori modo exequitur, officio suo facit satis, licet alioqui rectius fieri posset. Itaq; Deum potius in omnibus quam aliquod temporale commodum spectabit, hoc diligenter caveas, ne quantum in ipso est, aliqua laedatur ovium in anima sua. *h. i.*

IV. *Conversatio Superioris describitur.* Communis quoque erit & affabilis inimicis aequè ut amicis: hoc enim pacem magnam parit. Juniores quoque cura vigilantiori sub fræno continebit: *Malè siquidem educata juventus totam saepe congregationem perturbat.* Suaviter serius erit, & potius

ex amore quàm timore præcipiet. Quod vires suas excedit, ad Superiores suos referet. Ubi mordere non licet, saltem latratus quosdam dabit. Si vitam piam & sanctam in subditis suis ex toto perficere non valet, hoc tantum curet, ne deficiat, & ne malitia sub ipso vires sumat & incrementum. Certè si tritam & vetustiore vestem consuere nolis, fieri non potest, quin brevi spatio tota laceretur. *Ubi spiritalia passim eunt, diu corporalia subsistere non valent. Qui modica negligit, paulatim decidit.* Eccli. 19. & corrui in majora. Ante omnia verò subditis suis ubique bona in se ipso præbebit exempla, & potius opere quàm verbo instituet. *h. i.*

V. *Patientia necessaria.* Unum est, quod eum patienter ferre oportebit, hoc est, quòd dum omnem suam diligentiam alicui rei impenderit, totum alii sinistrè interpretentur, & in calumniam vertent; & quibus maximè benefacere studet, ab illis plura gravioraque mala sustineat, quemadmodum & ipsi factum legimus Salvatori. Hæc & similia patienter ferenda sunt; non enim potest quis omnibus æquè placere. Si quis autem omnibus æquè placere voluerit, sæpius Deo & veritati displicebit. *Malorum hominum convitia honoris laus est.* Ad hæc curandum illi erit, ut intra domum suam improbam societatem, & foris noxiam familiaritatem tota virtute dissipet, sive impediat. Qua in re ubi fecerit, quod in ipso est, immunis erit apud Deum. Væ autem congregationi illi, ubi duo hæc defecerint: illa namque primò quidem pace destituetur, dehinc etiam ignominia notam incurret. Sed dicet fortasse aliquis, hoc si facere

voluero, repente mihi odium conciliabo, & fraudabor pace mea. Ad quod ego: *Felix talis perturbatio & molestia, que eternam pacem adducit. Et va illis, qui multa idcirco dissimulant, ut cordis sui pacem habeant integram.* De quibus Jeremias ait c. 6. *Sanabant contritionem populi mei ad ignominiam, dicentes, pax, pax, cum non esset pax.* Tales suam quietem & commoditatem sectantur, honores & dignitates ambiunt, & hæc religiosa honestatis interitu, dum excessus corrigere non audent, ne displiceant, sibi mercantur. *Vae illis, qui receperunt mercedem suam.* h. i.

VI. *Recta intentio Superioris.* Bonus verò Pastor sive Prælati pure Dei laudem & gloriam quærit, instar Domini Salvatoris, qui æterni Patris sui, non suam quærebat gloriam, & ideo crucis ignominiam libenter sustinuit. Ex hujus imitatione, quicumque verus est Pastor, quidquid sibi eveniat, non sibi factam queratur injuriam, donec ex graviter sauciari capitis vulneribus sanguis copiosè per faciem defluat, & terram humectet, quemadmodum sanctis Martyribus legimus accidisse. NB. Olim non nisi perfectissimi ac resignatissimi homines ad dignitates & officia trahantur, non autè qui privatis inhiarent lucris & propria venarentur commoda. Unde quod mihi est, id omnibus in quacumque dignitate vel prælatione constitutis do consilii, ut semper in ima sive fundum humilitatis sese demittant, pavitatem nihilque suum ob oculos habeant, omnem superbiam devitent, conditionis suæ attendant fragilitatem, & quàm celeriter ex hac vita sint migraturi. h. i.

VII. *Ad-*

VII. *Modus reprehendendi subditos.* Dum ergo aliquem reprehendere volunt, sese prius reprehendant, & quantum fieri potest, malum studeant vincere in bono; non enim Satanas Satanam expellit: sicque ex corde mansuetio mitia & dura proferant verba; prout res ipsa, & causæ exigere videbuntur. Ante omnia divinam augere ac promovere cultum, id eis vel maximè cordi erit; ita tamen aliis intendet, ut seipsum minimè negligant. --- Hæc tamen non idcirco dixerim, quòd aliquis se ad prælationis onera subeunda (quod heu multum faciunt) debeat se offerre; sed ut, qui ad hæc à Deo vocati sunt, jugum istud æquanimitè ferant, & diligenter faciant, quod in ipsis est, hoc secum cogitantes, quòd, si ista sibi onera non essent imposita, alia fortasse pejora eis accidissent: certi, quòd Dominus Deus, cujus gloriam purè quærunt, quique hæc eis onera imposuit, etiam pro ipsorum maxima salute ad suam gloriam eos dirigere, ac eis providere & velit, & possit. *h. i.*

Officium Prælati duobus punctis breviter describitur, scilicet bene agere, & bene regere, i. Esd. 4. *Una manu opus faciebant, altera gladium tenebant.* De hoc gladio S. Hieron. ait: *non est crudelitas, crimina pro Deo punire, sed pietas.* Ex Pelagius Papa relatus 23 q. 5. c. quali post, ait: *nec quiquam majus est, unde Deo sacrificium possitis offerre, quàm si id ordinetis, ut hi, qui in suam & aliorum perniciem debachantur, competenti debeant vigore compefci.* *h. i.* Ad illos tamen, sicut & ad omnes paternum habeant Superiores animum, tam corporum, quàm animarum curam habentes; ut pos-

sint in veritate dicere, quod dixit quidam Abbas
 Eremitæ Thebaid: *Sacco tegimur, sed probè textus ut
 sit, requiro: leguminibus vescimur, sed cum diligen-
 tia condiantur. -- ne primogenitos crucis inconsul-
 tis jejuniis, aut erummosa nuditate cruciemus. --
 vestiti psalmos decantabunt: cibo refecti opus faci-
 ent; recreati crucem complectentur: & si nos illis
 optimi Patres fuerimus, ipsi sibi caelestes fient tyranni.*
 h. i.

VIII. Reformationem Ordinis attentantes gra-
 vem persecutionem patientur. Patet id in S. Carolo
 Archiepiscopo Mediolanensi; qui cum renovare
 tentasset Religionem Fratrum Humiliatorum
 (quorum auctoritate Apostolica Protector erat)
 & scandalosam libertatem pristina Regularum
 observatione constringere; quatuor ex præfatis
 Fratribus ceterorum Capita, qui diligebant ma-
 gis tenebras quam lucem, & reformationem op-
 pidò averfabantur, nec tamen subterfugere propter
 vehementissimum zelum & auctoritatem Prote-
 ctoris poterant, in necem illius perfidissimè ita
 conspirarunt, ut unus eorum Hieronymus Farina
 Presbyter, 40. argenteis subarratus, cædis se mini-
 strum fore polliceretur. Is igitur à Dæmone velut
 alter Judas ductus & instigatus, anno 1566. 26. O-
 ctobris, sub primam noctis horam, cum pro con-
 suetudine precibus vacantem D. Carolum in Ar-
 chiepiscopali Oratorio comperisset; musicis can-
 tantibus verba evangelii: *Non turbetur cor vestrum,
 neque formidet;* quatuor cubitorum ferè interval-
 lo distans, bombardam duorum & semi-palmarum
 bene oneratam globo & minutioribus glandulis
 in

in eum displosit, sic ut globus impeteret medium dorsum, exterarum pilularum aliquæ vestimenta ipsius penetrarent ad carnem usque, aliæ tabulam ligneam crassitie unius digiti, quædam oppositum murum notabilibus rupturis offenderent. Ad hæc, circumstantes ocyus erigi, expallescere, trepidare: solus *Carolus*, qui duritiem globi expertus fuerat, genibus curvatis absque ullo timoris indicio conquievit. Quia tamen vehementia ictus eum nonnihil versus altare protruserat, ne occisus putaretur, complicatis manibus sustulit semel caput in cælum, & simul ceterorum sedatis animis inchoatâ orationem situ corporis immobili consummavit. Postmodum ad cubile reversus deprehendit Rochetum quidem à globo infectum esse, velut etiam cetera vestimenta, minimè tamen perforata. In dorso interim apparebat lividus tumor à globo inflictus, qui in terram quasi reverenter ad pedes *Caroli* cecidit, absq; eo quòd vel minimam cruoris guttulam excussisset. Perstitit deinde hoc vestigium ad fidem rei, donec defungeretur *Carolus*. Et Doct. medici & quotquot locum globo tactum contemplati sunt, statim inauditum casum pro certo & manifesto miraculo habendum ac divulgandum censuerunt; quod idem iudicium fuit Ducis *Albuquerqueii* Gubernatoris *Mediolanensis* in edicto publico, quod eadem nocte ad comprehendendum sacrilegum parricidam affixerat: nec incassum; captus quippe cum sociis sceleris, pœnam capitalem luit. Et *Pius V.* Religionem illorû, partim odio infandi criminis, partim quia impossibile videbatur eam redigere

ad instituti sui primævam observationem, extin-
xit. Ita verbo-tenus habetur in historia vite,

CAPUT XIII.

*Superiorum paterna, at contemperata condescensio
ad subditos, est medium conservans regula-
rem vita communitatem.*

I. SI Superiores nimis affabiles & familiares suis
se subditis faciant, se viles & contemptibiles
in eorum mente se faciunt: si è contra nimis duros
in omnibus sese exhibeant, charitatem & confiden-
tiam eorū ad se impediunt: & illos involuntarios
sentiunt, dum ad mendicandum, conquerendum,
aut laborandum eos emittere volunt. Utrumque
impedit vitæ communis sociabilem stabilitatem;
itaque temperamentum debet esse, extremorum
exclusivum, & mediū observativum. Si Superior
humili quadam animi benignitate animos suorū
lucrari potuerit, libentiùs ad vitam communem
amplectendam se resolvent: & si charitatis man-
suetudinem ostenderint erga illos, magis eos fa-
cient sibi devinctos, trahetque ad omnem volun-
tatem suam, si secundum divinam regulata fue-
rit. At in his omnibus studebit medium virtutis
attingere; prout supra insinuavimus. Alioquin
infelici omine eveniet, quod S. Aug. 2. civit. 16.
prædixit: *Si lex iubens adsit, & Spiritus juvans desit,
etiam reatus prævaricationis accedit.* id est, si Su-
perior velit leges multas subditis imponere, nec
tamen spiritu paternæ pietatis illos adjuvare; &
sibi, & subditis occasio seu causa erit peccati.

II. Com